

ÉRKEZETT	V. Gyűjtés N.	Dokumentum sz.	Műhely sz.
SZEPT 28.			
Intézkedés: <u>kielölt szerv, egység</u>			
<u>Hittörvény</u>			
iktatószám	Előzetes szám		
AL/0574/2007/005	08h39		

SZAKMAI BESZÁMOLÓ

Pályázati eljárás száma: VKK/3/2006

Program neve: „The Budapest Dialogue – Intellectual Property, Creative Ecinomies and their Consumers” 14. Nemzetközi Konferencia, Budapest, 2007. szeptember 6-8.

A támogatási szerződés száma: AL/574/2007/003

Kedvezményezett neve: Magyar Iparjogvédelmi és Szerzői Jogi Egyesület, 1055 Budapest, Kossuth Lajos tér 6-8.

Szakmai felelős neve: Párkányi Mária

A Program befejezésének határideje: 2007. szeptember 09.

A beszámoló csak részeredményre vonatkozik:¹

1. Részletesen ismertesse a Program megvalósításának eredményeit (előadók, rövid bemutatása, előadások összegzése)!
- 2.

B E S Z Á M O L Ó
a

**THE BUDAPEST DIALOGUE –
INTELLECTUAL PROPERTY, CREATIVE ECONOMIES AND THEIR
CONSUMERS**

címmel, 2007. szeptember 6-8. között, Budapesten megrendezett
XIV. AIPPI-MIE-MSZJF nemzetközi konferenciáról

Az AIPPI Magyar csoportja és a Magyar Iparjogvédelmi és Szerzői Jogi Egyesület 1970 óta háromévenként rendezett iparjogvédelmi, majd később a szellemi tulajdonvédelemmel foglalkozó nemzetközi konferenciákat. Az utolsó évtizedben az főként az elektronizációs fejlődése miatt új területeken (pl. számítógépes programok oltalma; az internet szerzői jogi kérdései) szöletett igény a szellemi alkotások védelmére. A felmerülő kérdések gyors válaszokat követelnek, ezért az egyesületek a szakkérdések nemzetközi konzultációjára is alkalmat adó konferenciák kétévenkénti megrendezéséről döntettek 2003-ban. 2005-től a szerzői jogi kérdések művelésére létrejött Magyar Szerzői Jogi Fórum Egyesület is bekapcsolódott a konferenciák szervezésébe.

A soron következő, 2007. évi konferencia témájáról közel egy évvel ezelőtt döntöttek a szervezők.

Az idei témaválasztást elsősorban az tette időszerűvé, hogy nyilvánvaló jelek mutatják: a fogyasztók és szellemi tulajdon viszonya a 21. század elejére jelentősen átalakult. A mai

¹ Amennyiben a szakmai beszámoló a Program valamely fázisában született részeredmény(ek) bemutatására szolgál, a beszámolót csak az adott részeredményre vonatkozóan kell értelemszerűen kitölteni.

fogyasztók magabiztosan aknázzák ki a digitális technológia szinte korlátlan többszörözési és tartalom-megosztási lehetőségeit (pl. a fájlmegosztó-rendszereket), erőteljesen reagálnak a hozzáférést korlátozó technikai megoldásokra (pl. a digitális jogkezeléssel ellenőrzött felhasználási módokra), nagyhatású tartalomfejlesztő közösségeket hoznak létre (pl. Web. 2.0 összefoglaló elnevezéssel illetett közösségépítő oldalakat) és sokan közülük bírálják a szellemi tulajdonra épülő iparági szereplők üzleti gyakorlatát. Általánosságban is elmondható tehát, hogy a mai fogyasztók magasabb szintű tudatosságot mutatnak a szellemi tulajdonnal kapcsolatos kérdések megítélésében, mint a fogyasztók bármikor korábban. Ugyanakkor az új helyzethez való alkalmazkodás érdekében javasolt vagy alkalmazott különböző jogpolitikai, jogalkotói, jogtulajdonosi és iparági megoldásokban mégis van egy elem, amely közösnek tűnik. Nevezetesen, hogy az ösztönző erő nélkül, amelyet a szellemi tulajdon biztosít az alkotóknak újabb és újabb művek létrehozására, hamarosan kiderülhet, hogy a fogyasztók ebben a korlátlanra váló hozzáférési folyamatban többet vesztenek, mint nyernek.

Hogyan tovább? Vajon elérkezett az idő újradefiniálni az oly sokat hivatkozott "megfelelő egyensúlyt" a szellemi tulajdon rendszere és a közérdek között? Hogyan lehet a mai körülmények között a "mindkét oldal nyertes" helyzetet megteremteni?

Ezekre a kérdésekre a rendezők szerint elsősorban a jogtulajdonosok, a kreatív gazdaság és a fogyasztók közötti párbeszéd útján lehet a válaszokat megtalálni.

Ezt felismerve, a szellemi tulajdon fenti három hazai társadalmi szervezete 2007. évi nemzetközi konferenciájának központi témájává a szellemi tulajdon, a kreatív gazdaság és a fogyasztó kapcsolatát választotta, ami a konferencia címválasztásában is tükröződik: „The Budapest Dialogue – Intellectual Property, Creative Economies and their Consumers”.

A konferencia Budapesten, a Danubius Health Spa Resort Helia wellness és konferencia hotelben került megrendezésre, ahol a szakmai programokat szolgáló konferencia szolgáltatásokon túl a külföldi résztvevők megismerkedhettek a magyarországi termál- és wellness szolgáltatásokkal is.

A konferencián 157 szakmai résztvevő vett részt, ebből 62 fő külföldi volt, akik 19 országból érkeztek.

A konferencia szervező bizottsága ez megköszöni az Open Society Institute, a Magyar Szabadalmi Hivatal, a Microsoft Magyarország, a Gazdasági Versenyhivatal és az Előadóművészi Jogvédő Iroda szakmai és pénzügyi támogató közreműködését, hogy a konferencia céljait elfogadva, a rendezvény ötletének megszületésétől segítségünkre voltak. Köszönetet mond az AIE-nek, a Danubia Szabadalmi és Jogi Irodának, a Gödölle, Kékes, Mészáros & Szabó Szabadalmi és Védjegy Irodának, a Richter Gedeon NyRt-nek, az S.B.G.&K. Ügyvédi és Szabadalmi Irodának, a SzecsKay Ügyvédi Irodának, hogy a szakmai program összeállításában közreműködtek és előadók és résztvevők delegálásán túl pénzügyi segítséget is nyújtottak a konferencia előkészítéséhez és sikeres megvalósításához.

SZAKMAI ÖSSZEFOGLALÓ

Plenáris ülés

A Budapest Dialogue plenáris ülésén a szellemi tulajdon jövőjét leginkább befolyásoló nemzetközi szakemberek, közöttük Michael Keplinger, a Szellemi Tulajdon Világszervezete főigazgató-helyettese, Adrien Otten, a WTO igazgatója, Tilman Lüder, az Európai Bizottság

szertői jogi politikájáért felelős vezetője, és Lévai Katalin, az Európai Parlament képviselője vettek részt és tartottak előadást..

Michael Keplinger, a Szellemi Tulajdon Világszervezete főigazgató-helyettese előadásában arra hívta fel a figyelmet, hogy a szerzői jog által korábban létrehozott egyensúlyi helyzet megbomlott, annak helyreállítása során azonban új szempontokat kell figyelembe venni. Ilyen új szempont lehet a technikai megvalósíthatóság mellett a fogyasztók igénye is. Ez utóbbi azért vált igen jelentőssé az elmúlt években, mivel a technika gyorsabban fejlődött, mint maga az iparág, a megfelelő válaszokkal ezért az ipar rendre elmarad. A szerzői jogi jogalkotás az elmúlt egy-két évtizedben kitért elszigetelt világából, az iparági lobbik azt a nemzetközi kereskedelmi megállapodások fontos témájává léptették elő. A korábban már említett megnövekedett lobbitevékenység miatt a jövőben várhatóan egyre kevesebb nemzetközi egyezmény fog születni, a politikai döntések jellemzően ún. soft-lawban fognak testet ölteni. Michael Keplinger a WIPO prioritásként határozta meg olyan kutatások lefolytatását, amely célja a szerzői jog gazdasági hatásának felmérése.

Adrien Otten, a WTO igazgatója előadásában a jelen jogalkotásának egyik legnagyobb kihívásának azt tekintette, hogy a szellemi alkotások kapcsán megkívánt egyensúlyi helyzet ne csak rövid-, hanem közép- és hosszútávon is fenntartható maradjon. Az ellentmondásos helyzetet jól mutatja, hogy míg a jogosultak a rövidtávú megtérülésben érdekeltek, a társadalom minél szélesebb hozzáférést kíván magának. A helyzetet csak bonyolítja, hogy az eltérő kulturális, műszaki, gazdasági háttérrel rendelkező országok természetesen más szempontokat részesítenek előnyben a nemzetközi jogalkotás során. Habár a WTO által koordinált TRIPS egyezményt jellemzően nem tartják túl hatékony vitarendezési fórumnak, mégis számos esetben fordultak a tagállamok vitás ügyeikkel ehhez a szervezethez. Érdemes megemlíteni, hogy a viták jelentős része az USA szerzői jogi szabályozása elleni kifogásból indult ki.

Tilman Lüder, az Európai Bizottság szerzői jogi politikájáért felelős vezetője előadásának első részében azokat az európai peres eljárásokat foglalta össze, amelyek a kizárólagos jogok online környezetben való érvényesülése kapcsán az utóbbi években kiemelkedően fontosak bizonyultak. Az ismertetett ügyekből az előadó arra következtetett, hogy azért élénkebb a verseny online környezetben Amerikában, mert az ott érvényes fair use doktrína jobban adaptálható a digitális környezethez, mint az Unió országainak többségében érvényesülő szabad felhasználás. A verseny élénkítése érdekében ezért arra van szükség, hogy az Európai Unió átgondolja a szabad felhasználásra vonatkozó rendelkezéseit. E körben Tilman Lüder kiemelte, hogy nem elégséges a kizárólagos jogokat harmonizálni, a kivételeket is tételesen egységesíteni kellene a minél élénkebb verseny érdekében.

Tilman Lüder előadása második felében az előadóművészek jogi helyzetéről beszélt. Hangsúlyozta, hogy az előadóművészek, mint szerzői jogi jogosultak jelenleg csak korlátozottan részesülhetnek az irányelvek által részükre biztosított kizárólagos jogokból, mivel azokat az előadók rendszerint átruházni kényszerülnek a producerekre. A helyzet módosítása, fejlesztése érdekében a Bizottság a közeljövőben át kívánja tekinteni az előadók jogait.

James Love, a Knowledge Economy International igazgatója előadásában a Szellemi Tulajdon Világszervezete működésének hibáira hívta fel a figyelmet. Elmondta, hogy a szellemi alkotások kapcsán a jövőben egyre nagyobb hangsúllyal kell figyelembe venni a fogyasztók igényeit.

Peter Jaszi, az American University (Washington) professzora, Jászi Oszkár unokája előadásának középpontjába az „information consumer” (kb. információ fogyasztót) állította, amely csoport közös jellemzője, hogy az információt magán és szakmai céljai érdekében hasznosítja. Hangsúlyozta, hogy az információ hosszú ideig közvagyonnak számított, amelyre a magántulajdon egyre inkább kiterjeszkedett, ez pedig nagyrészt a szellemi alkotások védelmének köszönhető.

Fontos felismerni a szellemi alkotások felhasználásával érintett szereplők erőpozíciójának változását. Míg korábban a jogosultak erős érdekérvényesítő képességgel rendelkeztek, a egyedi fogyasztók azonban nem, mára egyre inkább az tapasztalható, hogy az egyéni jogosultak éreje fogy, a fogyasztók nagyobb csoportjai azonban egyre inkább képesek érdekeik érvényesítésére.

Az előadó szerint az information consumer egyre több információt kíván elérni, lehetőleg ingyenesen. Ez utóbbi vonatkozásban felhívta a figyelmet arra, hogy az információhoz való hozzáférés valójában nem mindig ingyenes, azonban a fogyasztó a fizetés tényét a fogyasztással gyakran nem kapcsolja össze (pl. a televízió előfizetések esetén). Az information consumer fenti célja elérése érdekében pozitív jogokat kíván magának a fogyasztáshoz (információhoz jutáshoz), további kivételekért harcolva a szellemi tulajdont biztosító kizárólagos jogok alól.

Roland Zink, a Microsoft képviselőjében a szellemi alkotások védelmének fontosságára hívta fel a figyelmet. Elmondta, hogy a szellemi alkotásokkal kapcsolatos szolgáltatások mára a GDP 8%-át termelik meg számos országban, az iparág munkavállalók tízezreit foglalkoztatja. A fogyasztók azonban számos esetben teljes ingyenességre törekednek, ami veszélyezteti a kreatív iparágak gazdasági hátterét. Az informatikai termékek ingyenessége – az előadó szerint – ugyan rövidtávon nagy fejlődést eredményezhet, azonban már középtávon is összeomlasztaná a teljes ágazatot, így a fogyasztók választási lehetősége is szűkülne. Emellett nem szabad figyelmen kívül hagyni azt sem, hogy a magas szintű kreativitás kellő marketinggel olyan sikeres termékeket eredményezhet, amely a fogyasztók hosszú távú igényeit is kielégítheti (ez látható pl. a CD/DVD termékek esetén).

Dimitrij Ganchev, a Szellemi Tulajdon Világszervezete igazgatója a szerzői jogi ágazat gazdasági hatásának felmérésének módszertanáról számolt be. Elmondta, hogy a felmérés nem csupán arra ad tényyszerű választ, hogy az ágazat hozzájárul-e a gazdaság fejlődéséhez, hanem segítséget nyújt a politikai döntések meghozatalához is.

A WIPO módszertana szerint eddig kb. 10 országban mérték meg a szektor gazdaságra gyakorolt hatását: a felmérések szerint az iparág a GDP 3,42 % - 11%-át termeli meg, az első értéket Bulgáriában, a másodikat pedig az USA-ban mérték. Magyarországon a felmérések szerint GDP 6,67%-át adja az ágazat. Ugyancsak a felmérések bizonyítják, hogy az ágazat jövedelmezősége sokkal magasabb, mint a hagyományos iparágaké.

Ez a típusú, statisztikai adatokon alapuló felmérés ugyanakkor nem alkalmas a fekete és a szürke gazdaság „eredményeinek” megbecslésére, és ugyancsak figyelmen kívül hagyja az iparág társadalmi hatásait is.

A WIPO azt kívánja elérni, hogy a fenti felméréseket a jogalkotók a döntéshozatal megkönnyítése érdekében rendszeresen végeztessék el, így a jogalkotás gazdasági hatása is lemérhetővé válna.

Sarah Andrew, ügyvéd (Anglia) a szerzői jogok társadalmi kihívásairól beszélt. Előadásának célja annak demonstrálása volt, hogy mások alkotásainak kreatív továbbgondolása milyen kockázatokkal (egyes esetekben peres eljárásokkal) jár együtt. A digitális technika elterjedésével megnőtt az ilyen „tovább-gondoláson” alapuló szellemi termékek száma, de

megnőtt az ezzel okozható károk mértéke is, aminek következtében egyre több ezzel kapcsolatos eljárás indul világszerte. A korábbi alkotásokon alapuló művek azonban a kultúra szerves részét képezik, az előadó szerint azok megőrzésére a szerzői jogon belüli kell megoldást találni.

Szerzői jogi panelek

Peter Jenner, az International Music Managers' Forum főtitkára szerint az online környezetben nem működik a kizárólagos jogokon alapuló szerzői jog, a változás ezért elkerülhetetlen. Ugyancsak működésképtelenségét bizonyította az elmúlt években a műszaki korlátozáson (DRM), illetve a hangfelvételek darabonkénti értékesítésén alapuló üzleti modell. Meglátása szerint a fogyasztó magának a jogosultaknak szívesen fizet, az értékesítési láncban szereplő vállalkozásoknak azonban nem, ezért olyan üzleti modellek kialakítására van szükség, amely a fogyasztó számára az ingyenesség érzetét biztosítja.

Az előadó szerint a megoldás a kizárólagos jogok díjigénnyé módosítása lehet, amely díjakat a jövőben az internetszolgáltató gyűjthetne be a közönség tagjaitól. Ez kellő módon biztosítaná a fogyasztók, és azzal egyidejűleg az iparág érdekeit is.

Shira Perlmutter, az International Federation of the Phonographic Industry (IFPI) elnökhelyettese elmondta, hogy a hangfelvétel ipar bevételeinek 11%-a már ma is az online értékesítésből származik, miközben az összesített bevétel 10%-kal zuhant egy év alatt. A szövetség meglátása szerint továbbra is szükség van a műszaki korlátozáson alapuló (DRM alapú) üzleti modellre, amelynek sikerét jól mutatják az iTunes eredményei. Az előadó szerint a kizárólagos jogok nem cserélhetők fel díjigényekkel pusztán azért, mert a jogérvényesítésre jelenleg rendelkezésre álló technikák nem elég eredményesek. Ha ez problémát jelent – és meglátása szerint igen – akkor a jogérvényesítési eszközöket kell módosítani. Meglátása szerint a fogyasztók azért nem kedvelik a DRM rendszereket, mert azok működése számukra nem látható át, illetve azok nem interoperábilisek.

Eric Baptist, az International Confederation of Societies of Authors and Composers (CISAC) főigazgatója szerint nem a kizárólagos jogok létezése jelenti ma az iparág számára a fő akadályt, ugyanakkor az nem is tekinthető a védelem legfontosabb elemének. A CISAC véleménye szerint a felhasználók és a jogosultak érdeke is azt diktálja, hogy a teljes repertoár felhasználását lehetővé tévő ún. blanket licence rendszer fennmaradjon. Az új típusú engedélyezési modellek – mint amilyen például a creative commons is – egyes esetekben elfogadhatóak, de ugyancsak jogos üzleti érdekeket szolgál a műszaki korlátozáson alapuló (DRM) értékesítési modell.

Paloma Lopez, a Sociedad de Artistas Intérpretes o Ejecutantes de España (AIE) jogásza szerint az előadók gyakorta annak ellenére nem részesednek díjazásban, hogy az Unió joga az online környezetben is kizárólagos jogokat biztosított számukra, mivel azokat jellemzően át kell ruházniuk a kiadókra. Az előadó ismertette a spanyol nemzeti jogszabályt, amely a kizárólagos jogok átruházása mellett egy el nem idegeníthető díjigényt is létrehozott az előadók javára.

Peter Shepherd, az International Federation of Reprographic Rights Organisations (IFFRO) elnöke szerint a szerzői jogi ágazatra a legnagyobb fenyegetést jelenleg a digitális technika gyors terjedése jelenti, amelynek hatása mára a nyomtatott termékek piacán is érződik. Meglátása szerint ugyanakkor a digitális technika előnyöket is hordoz: a digitális tartalmak korábban soha nem látott bősége áll mindenki rendelkezésére.

Jelenleg két üzleti modell képzelhető el: a „tudás-alapú”, amely modell urai maguk a jogosultak, illetve a „hálózat-alapú” amely urai az infrastruktúra felett rendelkező vállalkozások. A két modell szempontrendszere gyakorta ellentmond egymásnak. A digitális környezet okozta problémák megoldására számos módszer, kezdeményezés ismert. Ezek közül a legfontosabbak között van a DOI (Digital Object Identifier), a VolltextsucheOnline (VTD), illetve az Európai Unió i2010 Digital Library.

Bodó Balázs, a Creative Commons magyar közössége nevében ismertette az általuk támogatott alternatív jogosítási rendszert. Elmondta annak előnyeit, és arra kérte a jogosultakat képviselő iparági képviselőket, hogy a CC-re ne ellenfélként, hanem eltérő, de a hagyományos üzleti modell érdekeit nem sértő megoldásként tekintsenek.

Tóth Péter, az Artisjus jogásza úgyszintén a Creative Commons jelenséget elemezte. Meglátása szerint a CC egy olyan márkanév, „brand”, amely a szlogenek szintjén a „szabadságot”, „követlenséget” hangsúlyozza, valójában azonban nem ezeket az értékeket szolgálja.

Rishab Ghosh, a United Nations University senior kutatója a szabad és nyílt-forráskódú szoftverekkel kapcsolatos problémákról beszélt. Elmondta, hogy az új fejlesztések piacra lépését nem csupán a fejlesztési költségek, hanem az ún. hálózati hatás (network effect) is nehezíti. Ennek lényege, hogy egyes infrastrukturális beruházások olyan költségesek, hogy nem lehet gazdaságos egy alternatív megoldás kifejlesztése (ilyen rendszer például a vasút, illetve az elektromos hálózat). A hálózat azonban a fejlesztéseket azért is korlátozza, mivel a hálózati környezethez minden szolgáltatásnak, terméknek igazodnia kell, ez pedig egyes esetekben akár természetes monopóliumot is eredményezhet.

Ha egy szellemi termék de iure vagy de facto szabvánnyá válik, az a teljes piac feletti uralmat biztosíthat a szellemi termék jogosultja számára. A szabvány korlátozhatja a fejlesztést, mivel sok esetben nem éri meg új rendszert/terméket kifejleszteni. A szabvány ugyanakkor előnyt is jelent, hiszen arra nemcsak a szolgáltató, de a fogyasztó is építhet, az eszközök együttműködése garantált lesz.

A fogyasztók számára az esetek többségében a kompatibilitás (a korábbi verziókkal való együttműködés képessége) és nem az interoperabilitás (a konkurens termékekkel való együttműködés képessége) a fontos.

Mark Lange, a Microsoft képviselője elmondta, hogy az interoperabilitás hullámokban valósult meg a piacon (PC-kiegészítők; PC-szerver; PC-web-PC... stb.). Az interoperabilitás sok tényezőtől függ, így a fogyasztók elvárásától, a gyártók szolgáltatásaitól, az üzleti modellektől (pl. XBox vs Sony PlayStation), a jogosítási rendszerektől, a biztonságtól, a privacytól...stb.

Mivel a felhasználók vegyes, tehát a proprietary és a free/open source szoftvereket egyidejűleg alkalmazó környezetet használnak, erre a tényre a Microsoftnak is figyelemmel kell lennie. Ugyan a közvélemény a Microsoftot olyan vállalkozásként azonosítja, mint amelyik nem érdekelt az interoperabilitás megteremtésében, a MS létrehozott és üzemeltet egy Open Software Laboratory-t, amelynek célja, hogy az MS fennakadás nélkül együtt tudjon működni egyes free/open source programokkal, például böngészőkkel, levelező kliensekkel, média lejátszókkal... stb. A Microsoft emellett együttműködik számos vállalkozással szoftverei, szabványai felhasználása területén, akkor is, ha az említett vállalkozások pl. a GPL engedélyezési modellt követnek. Az már más kérdés, hogy a GPL új, 3-as verziója az ilyen együttműködést már nem teszi lehetővé. A jövőben is lehetőséget kell

azonban teremteni az együttműködésre, mivel a fogyasztók versenyt és együttműködést akarnak, miközben egyik szempontot sem lehet kizárólagosan érvényesíteni.

Dimo Calovski, az UNCTAD képviselőjében arra hívta fel a figyelmet, hogy a fogyasztók valójában nem választhatnak a proprietary és a free/open source szoftverek közül, mivel szinte kivétel nélkül mindenki alkalmazza mind a kettőt egyszerre. Meglátása szerint a free/open source szoftverek a felhasználók szempontjából ugyan csökkentik a függőséget egyes vállalkozásoktól, ez a szempont azonban csak egy azon sok közül, amit a két rendszer közötti választás során értékelni kell. A döntés azonban szükségszerűen politikai jellegű, mivel egyik rendszer sem hibátlan, így szakmai, gyakorlati szempont alapján gyakorta nem lehet választani.

Védjegy- és versenyjogi panelek

Védjegyjogi szempontból a fő előadások legfontosabb üzenete az volt, hogy a védjegyek információt közvetítenek a fogyasztók felé, melyek kódolt formában tartalmazzák a gyártóra, a minőségre való utalást és mint ilyen a fogyasztó a legjobban és egyszerűbben tud tájékozódni az áru eredete vonatkozásában. A végkicsengése a dialógusnak a fő előadások alapján egyértelműen az volt, hogy a szellemi alkotások jogát szolgálja a fogyasztók érdekeit, annak fenntartása és a jogérvényesítés záloga a tisztességes piaci magatartásnak is.

Az első panelben három előadót hallgathatott meg a hallgatóság a hamisítások elleni küzdelemlről. A hamisítás világméretű probléma, mely fogyasztóvédelmi szempontból komoly veszélyeket hordoz. A vásárló ugyanis a pénzéért nem az eredeti és jó minőségű terméket kapja meg, hanem egy kontroll nélküli, általában rossz minőségű, néhányszor káros anyagokat is tartalmazó terméket vásárol meg a piacon.

Werner Hüttel, a Nestlé közép- és kelet-európai védjegyjogi tanácsadó bemutatott olyan ábrákat, melyek az eredeti Nestlé termékekhez összetéveszthetőségig hasonlóak voltak és ugyanakkor hamis, általában kínai, vagy orosz gyártásból származnak, akiknek semmi köze a Nestlé minőségi kontrolljához. Ezek a hamis termékek vámfigyelés és vámeljárás keretén belül kerültek lefoglalásra és megsemmisítésre.

Dr. Sóvári Miklós, a Danubia Patent & Law Office tagja a magyarországi vámeljárásokról számolt be. A vámeljárások a legjobb szűrői a hamis termékeknek és európai vámfigyeléssel el lehet érni, hogy a hamis termékek behozójától a hamis termékeket lefoglalják és az ezt követő eljárás végén megsemmisítsék.

Crina N. Frisch, a Frisch & Partner Ügyvédi Irodából, Bukarestből érkezett. Mint az Európai Unió legfrissebb tagja, számolt be a hamisítás elleni küzdelemlről.

A második panel a domain nevekről szólt.

David Taylor, a Lovells Ügyvédi Iroda párizsi irodájának tagja arról számolt be, hogy a védjegyjogosultak érthető módon igyekeznek domain-nevet is szerezni, mert a domain név ma már az Internet által meghatározott világban a védjegyjogosult azonosítója is. A domain nevekért folytatott küzdelemben a fogyasztók jól járnak, mert a védjegyekkel jelölt termékekről a domainon keresztül számos információhoz és egyéb adatokhoz jutnak, mely különben csak a termék megvásárlásával lenne elérhető.

Jean-Christophe Vignes, az EuroDNS S.A. tanácsadója bemutatta az európai domain regisztrációjával kapcsolatos nehézségeket.

Zbynek Loebel, a Cseh Domain Bíróság tanácsadója beszámolt azokról a jogvitákról és annak eljárási módjáról, amelyet a pont.eu domain bevezetését követő időben tapasztaltak.

Dr. Mayer Erika, a Mayer és Társai Ügyvédi Iroda partnere, a magyarországi Internet Szolgáltatók tanácsadója és egyben a magyarországi domain vitákat elbíráló Infomediátor Iroda vezetője, a magyarországi regisztrációk és jogviták rendezésére kialakult gyakorlatról beszélt. Tájékoztatta a hallgatóságot arról a magyar sajátosságról, hogy a védjegyjogosultaknak lehetőségük van egy ún. prioritásos domain regisztrációra.

A hármas panel témája az ideiglenes intézkedés, mint a jogérvényesítési direktíva egyik legvitatottabb kérdése került napirendre.

Az első előadó, **Barbara Kuchar**, a Gassauer-Fleissner Ügyvédi Iroda tagja volt, Ausztriából. Kuchar asszony beszámolója különösen érdekes volt, mert bemutatta azt az új jogintézményt, mely szerint szellemi alkotásokkal kapcsolatos polgári jogi perekben is lehet kérni, hogy a Bíróság rendeljen el házkutatást a hamisító félnél. A házkutatás intézménye Magyarországon büntető ügyekben, vagy a versenyjogi ügyekben lehetséges, így nagy érdeklődéssel fogadta a közönség Ausztria merész lépését.

Dr. Wolfgang Festl-Wietek, a Viering, Jentshura & Partner müncheni iroda tagja beszámolója szerint a jogérvényesítési direktívának még nagyon kevés precedens értékű döntése van. Elméleti szinten kevesebb bizonyítási teher hárul a kérelmezőre, mint korábban és elég a jogsértést valószínűsíteni, nem kell már az ideiglenes intézkedésnél minden tényállást teljes mértékben igazolni. Ugyanakkor felhívta arra a veszélyre a figyelmet, hogy ha az ideiglenes intézkedés alapján a terméket kivonják a piacról és később a kereseti kérelmet mégis elutasítják és nem állapítják meg a jogsértést, komoly kártérítési perrel nézhet szembe a kérelmező. Új jogintézményként ismertette velünk a bankgarancia, mint biztosíték, funkcióját, melyben az ideiglenes intézkedést kérőnek bankgaranciával kell igazolni, hogy az esetleges károkozásra megfelelő fedezete van.

Fabrizio Jacobacci, a Jacobacci & Partners olasz iroda partnere helyett Luca Ghedina érkezett Magyarországra a Jacobacci & Partners olasz ügyvédi irodából. Az Ő előadása az olaszországi fejleményekről szólt, melynek érdekes eleme, hogy a hamisítást megvásárló fogyasztót is sújthatja a Közterület Felügyelet birsággal, nem csak az árusítót. Fogyasztóvédelmi szempontból ez egy elrettentés, hogy a hamis termékeknek a piacát így a keresleti oldalon is megfékezzék. Az előadó szerint ez elég sok vitát vált ki Olaszországban, mert a szegény emberek általában nem azért vesznek hamis terméket, mert valami nagy márkával akarnak kérkedni, hanem azért, mert olcsó. Ugyanakkor határfokában nagyon jó eredményeket mutat ez az új törvény.

Az utolsó panelben a versenyjog és a védjegyjog egymás melletti jogérvényesítésének lehetőségei vizsgálták az előadók és hozzászólók.

Dr. Jochan Glöckner professzor, a konstanzi egyetemről összehasonlította a védjegyjogban használt áruhasznosság kifejezéseket a versenyjog által használt jogi szakszavakkal. Egyértelműen rögzítette, hogy a védjegyjog és a versenyjog egymást segítő intézmények, és

céljuk a fogyasztók megfelelő informálása és fogyasztóvédelmi szempontból a két jogág mennyire segíti egymást.

Dr. Balogh Virág, a Gazdasági Versenyhivatal Fogyasztóvédelmi Irodájának tanácsadója, előadásában a magyarországi versenyjogi lehetőségeket vázolta a hallgatóságnak. A magyar jogszabályok folyamatosan módosulnak és fejlődnek a hatékonyabb fogyasztóvédelem irányába és ezt segíti a Versenyhivatal működése is.

Dr. Kelemen Kinga, az S.B.G. & K. Ügyvédi Iroda partnere jogesetekkel illusztrálta, hogy miként lehet egy tényállásban egyszerre sérteni a védjegyjogot és a versenyjogot. A felhozott bírói döntésekből mint kitűnt a fogyasztók megtévesztésének útvesztője ellen küzd a védjegyjog és a versenyjog is és ezeket a megfelelő bírói döntéseken keresztül vissza lehet szorítani.

A paneleket érdekes kérdések és nagy érdeklődést kiváltó válaszok követték.

Szabadalmi panelek

A szabadalmi szekció négy, egyenként 75 perces, adott témák köré szervezett panelbeszélgetésből állt, melyekben a panelek meghívott előadói által felvetett témákat egy-egy moderátor foglalta össze, irányította és vezette a beszélgetést követő szabad párbeszédet.

1. Panel: A szabadalmi jogtulajdonosok és a fogyasztók érdekeinek egyensúlya

Az első előadó, **James Love**, sajátos amerikai szempontból, a fogyasztói érdekeltség szemszögéből közelítette meg a szabadalmi rendszer hibáit, és rámutatott a szabadalmakból származó monopóliumoknak a fogyasztók szemszögéből hátrányos oldalaira. A magas gyógyszerárakat a rossz hatásfokú és ezért költséges gyógyszerfejlesztés-kutatás problémáira vezette vissza, álláspontja szerint a társadalom sokkal jobban járna, ha közös társadalmi erőfeszítéssel történe a gyógyszerkutatás és az ebben résztvevő fejlesztők központi, a gyógyszeráraktól független anyagi elismerésben részesülnének. A szabadalmi monopóliumot a fejlődés gátjának tekintette.

Anne Rejnhold Jorgensen, a Dán Szabadalmi Hivatal Nemzetközi Ügyek Igazgatója ezzel ellentétes álláspontot képviselt, szerinte a szabadalmi rendszer betölti funkcióját, és segíti a technika és ezáltal a jólét fejlődését. Példákkal támasztotta alá, hogy a kis- és közepes vállalatok életében a szabadalmi rendszer meghatározó jelentőségű, mert eredményeik és az elérésük érdekében eszközölt ráfordításaik csak a szabadalom által biztosított átmeneti kizárólagos jogok révén térülnek meg, hoznak hasznot. Állításának igazát a világon benyújtott szabadalmi bejelentések folytonosan emelkedő száma is igazolja.

Marc Nevant úr, a Pfizer gyógyszergyár párizsi szabadalmi irodájában dolgozó szabadalmi ügyvivő a nagy gyógyszergyár tapasztalatai alapján éppen ellentétes álláspontot képviselt, mint Love úr, szerinte a gyógyszerfejlesztést és – kutatást nem lehet társadalmisítani és jó hatékonysággal - köz által irányíttatni. A gyógyszer-engedélyezési folyamat éppen a fogyasztók megnövelt biztonsági igényeire való tekintettel válik egyre hosszabbá, komplikáltabbá és drágábbá. A költségek csak megfelelő monopóliumok alapján térülnek meg, és hosszú távon a fogyasztók jól járnak.

A **Lantos Mihály** moderátor által vezetett vita során **Love** úr álláspontjára válaszolva a résztvevők felvetették, hogy a javasolt megoldás nem más, mint a volt szocialista országokban alkalmazott szerzői tanúsítványt engedélyező rendszer, ami azonban bizonyítottan nem működött.

2. Panel: A genetikai kód alapján alapuló szabadalmak – Hasznosak a köz számára?

A panel moderátora **Dr. Pethő Árpád** volt. A panel-prezentáció négy fő téma köré szerveződött, mindhárom előadónak lehetősége volt mind a négy témához hozzászólni, amit különböző terjedelemben ugyan, de meg is tettek. A prezentáció 4 fő témaköre a következő volt:

- Transzgenikus növények szabadalmaztatása – Hozzájárulás egy, az egész emberiségre kiterjedő klinikai vizsgálathoz?
- Az őssejtek alkalmazásának szabadalmaztatása – „Szabad-e szombat napon gyógyítani?”
- A génekre vonatkozó termékoltalom – A DNS különleges vegyület?
- Személyre szabott diagnosztikumok és terápiás módszerek szabadalmaztatása – Szeretné megismerni balsorsát?

A panel résztvevői a felkérés alapján egyrészt kifejtették, és érdekes jogi esetekkel alá is támasztották, hogy az ő jogrendszerükben az adott témakörben mi szabadalmazható és mi nem, másrészt valamelyest kitértek a minden egyes témakör esetén megfogalmazott, etikai indíttatású, kissé provokatívnak szánt kérdések megválaszolására, egyrészt az általuk ismert törvények és jogesetek alapján, másrészt a saját személyes meggyőződésük szerint.

A panel résztvevői a következők voltak:

Dr. Hans-Rainer Jaenichen, a Vossius & Partner iroda (München) senior partnere, a molekuláris biológiai és biotechnológiai terület egyik legismertebb európai szabadalmi ügyvivője, személyes résztvevője a legérdekesebb európai jogesetek legtöbbjének;

David Bassett, a WilmerHale LLC iroda (New York) partnere, a biotechnológiai szakterület tapasztalt litigátora; valamint

Mark Einerhand, a Vereenigde iroda (Amersfoort) tapasztalt európai szabadalmi ügyvivője.

A beszélgetés **Dr. Jaenichen** hihetetlenül alapos és magas színvonalú prezentációja mentén alakult ki, amelyből nemcsak azt tudhattuk meg, hogy Európában a ESzE alapján papíron mi szabadalmazható és mi nem a megadott témakörökben, hanem izgalmas és gyakran személyes háttérű jogesetek alapján azt is, hogy a valóságban az egyes jogi fórumok miként értelmezik a paragrafusokat bizonyos konkrét esetekben.

Bassett úr hozzászólásaiból elsősorban az lett világos, hogy az élet a jogszabályok alapján sokkal egyszerűbb az Egyesült Államokban, mivel a szabadalmi törvény nem rendelkezik etikai alapú kivételekről a szabadalmazható találmányok vonatkozásában, ugyanakkor azonban a környezetvédő, és egyéb konzervatív csoportok találnak más lehetőségeket az etikátlannak tartott kutatások-fejlesztések leállítására.

Einerhand úr elsősorban az összejték szabadalmazhatóságának jogi kérdéseivel foglalkozott, és idevágó, izgalmas jogesetekkel ismertetett meg bennünket.

A prezentációk alapján a hallgatóság részvételével kialakult élénk beszélgetés alapján arra lehetett következtetni, hogy az előadások közérthetőek voltak, és a felvetett kérdések, problémák komoly érdeklődésre tartottak számot.

3. Panel: (az eredeti 4 téma előrehozatala révén) A szabadalmi jogok, és a társadalom érdekeinek kapcsolata: kényszerengedélyek kérdése, az érdekellentétek egy domináns szabadalom és az oltalmi körébe eső függő szabadalom között.

A panel moderátora **Molnár Imre** úr volt.

Első előadóként **Rishab Gosh** úr, az ENSZ UNU-MERIT egyetemének vezető kutatója a kényszerengedélyezés és a szabványosítás összekapcsolását javasolta. Álláspontja szerint meghatározott feltételek esetén, ha egy műszaki megoldást szabványosítanak, akkor a szabványt fedő szabadalmak hatálya alól kényszerengedélyt kellene adni, különösen, ha a szabvány létrehozásakor a feltaláló vagy jogosult képviselője nem vehetett részt a szabvány odaítélési munkálataiban vagy a szabadalom létezését elhallgatta..

Másodikként **dr. Sár Csaba** ügyvéd ismertetett egy kényszerengedély megadása iránt indított és jelenleg szüneteltetett eljárást. Itt egy magyar gyógyszergyár által kifejlesztett vérnyomás-csökkentőt előállító eljárás és egy amerikai gyógyszergyár által kifejlesztett ugyanazon hatóanyagot tartalmazó termék függősége miatt indított kényszerengedélyezési eljárást és az abból levonható eljárásjogi tanulságokat elemezte. Itt került ismertetésre, hogy a Legfelsőbb Bíróság az Európai Bírósághoz való fordulást csak olyan bírósági eljárásoknál engedi, ahol a probléma a uniós csatlakozás időpontja után keletkezett.

Harmadikként **Lantos Mihály** ugyanennek a ritka eljárásnak néhány anomáliájára hívta fel a figyelmet, nevezetesen: értelmezhető-e a kényszerengedélyezés intézménye olyan esetekben, amikor a függő eljárás az uralkodó szabadalom szerint kialakított gyógyszert véd, ha a függő eljárással is ugyanaz a gyógyszer állítható elő. A kérdés, értelmezhető-e a termékoltalom, mint a termék előállítási eljárásától független oltalom, ha egy függő eljárás alapján az oltalom megkerülhető, azaz az eljárás jogosultja kikényszerítheti a termék szabad használatát.

A kérdés technikai problémákat is felvet, ugyanis milyen módon kell a függő szabadalom jogosultjának bizonyítani a műszakilag haladóbb és gazdasági előnyöket magában foglaló minőséget, ha nem ismert a termék szabadalom előállítási eljárása. Kötelezhető-e a termékoltalom jogosultja az általa használt előállítási eljárás közzlésére?

A vita a levonható tanulságok körül forgott és az ügy tanulságait sokoldalúan megtárgyalták.

4. Panel: A szabadalmi jogok használatának korlátai, licencia kérdések

A panel moderátora **Lantos Mihály** úr volt.

Andreas Thielmann úr arról beszélt, hogy Németországban a kialakult jog alapján komoly gondot okoz, ha a licencia-adó csődbe megy vagy felszámolási eljárás alá kerül. Ebben az esetben a felszámolási biztos az adott jogot értékesítheti, és nem garantálható, hogy a korábbi licencia vevő jogait megtarthatja. Nem alakítható ki olyan szerződéses feltétel, amely a

felszámoló biztosnak az említett jogát korlátozhatná. Az előadást azzal zárta, hogy a vonatkozó jogszabályt megváltoztatják, és a licencia vevők jogait fokozottan figyelembe vevő jogszabály készül.

Paul Keller úr amerikai szempontból vizsgált, és a perlési jogosultság megszerzésének eljárásjogi, majd tartalmi kérdéseivel foglalkozott. Itt a „declaratory judgement” állt a figyelem középpontjában, miután a magyar nemleges megállapítási eljáráshoz hasonló eljárást csak érdekelttség esetén lehet igénybe venni. Az USA Legfelsőbb Bíróságának egy friss döntése szerint az eddiginél sokkal alacsonyabb szintű érdekelttség is megalapozza az ilyen „megállapítási” eljárások alkalmazhatóságát.

Dr. Molnár István úr, az egyetemi kutatóhelyekből kinövő vagy kiváló spin-off cégek kapcsolatát elemezte, nevezetesen azt, hogy milyen módon célszerű a szabadalomhoz fűződő jogokat a spin-off cég részére biztosítani. Az előadás példákon át mutatta, hogy előnyösebb a jogok hasznosítási jogként való delegálása, mintha a jogot magát apportálná a tulajdonos. Ez utóbbi esetben a vállalat szükséges feltőkésítésekor a szabadalom részaránya az ösztulajdonosi körön belül egyre csökken. Ez a csökkenés nem tapasztalható, ha a spin-off cég csak hasznosítási jogot kapott.

A rövid vitát követő maradék időben **John Hick** úr, amerikai szabadalmi ügyvéd rövid, de nagyon alapos tájékoztatást adott az amerikai szabadalmi jogban augusztus 27-étől beindított változásokról, melyek hamarosan hatályba lépnek. Korlátossá fog válni a független igénypontok száma (5) és az összes igénypont száma (25). Változások lesznek a folytatólagos és részben folytatólagos bejelentések benyújtásánál, végül bizonyos díjtételek mértéke is változni fog.

A szabadalmi szekció látogatottsága megfelelő volt, a résztvevők érdekes kérdéseket vetettek fel, a kitűzött témákat sokoldalúan láttatták számos ország joga szempontjából.

Összegzés

A résztvevők gyakorlatilag egyöntetűen úgy ítélték meg, hogy a konferencia beváltotta a hozzá fűzött várakozásokat: régóta időszerű, nyitott és kiegyensúlyozott párbeszédet indított el a jogpolitikát alakítók, a jogtulajdonosok és az iparági szereplők, illetve a fogyasztóvédelmi szervezetek képviselői között. A konferencián ráadásul a párbeszéd egyszerű megkezdésén túlmutató eredmények is születtek: a viták során számos konkrét, tárgyilagos javaslat fogalmazódott meg a szellemi tulajdonvédelem és a "public domain" határterületein mozgó lehetséges új jogi megoldásokról, a fogyasztók számára bővebb hozzáférést biztosító, de a természetes monopolhelyzeteket csak az indokolt mértékig lebontó üzleti és engedélyezési modellekről.

Csak egy-egy példát kiemelve ezek közül a szerzői jog és a szabadalmi jog témaköréből:

- A szerzői jogi szekció egyik legérdekesebb ilyen témája annak a már kézzelfogható eredményeket is felmutatni képes modellkísérletnek az ismertetése volt, amellyel – a gazdasági verseny erőteljesebbé tétele, illetve a fogyasztó választási szabadságának bővítése érdekében – a szoftveripar néhány jelentős szereplője a szellemi tulajdonnal védett termékeik egy bizonyos körét az ún. GPU licenc alapján is hozzáférhetővé teszik a versenytársak számára., lehetővé téve ezzel részint a versenytárs általi önálló továbbfejlesztést, részint a versengő szoftvertermékek egymás közötti jobb együttműködését ("interoperabilitását").

Ugyancsak egyöntetű véleménye volt a résztvevőknek, hogy a megkezdett "Budapesti Párbeszédet" folytatni kell, további dialógus szükséges a konferencián megfogalmazott kérdések további elemzéséhez, illetve az életképesnek bizonyuló megoldási javaslatok részletesebb kimunkálásához. A szervezők a kedvező tapasztalatok alapján egyértelműen a konferencia-sorozat folytatása mellett foglaltak állást.

A résztvevők száma megfelelt az előzetes becsléseknek, bár a külföldiek száma alatta maradt a korábbi konferenciáknak.

Összességében értékelve az eseményt, talán szerénytelenség nélkül mondhatjuk, hogy a 2007. évi, 14. Nemzetközi Konferencia tovább erősítette kifelé a magyar szellemi tulajdonvédelmi szakma presztízsét. Alappal remélhetjük, hogy az immáron hagyományos rendezvényünk színvonala a hazai szakma szemében sem csökkent.

3. Sorolja fel és mellékelten csatolja a Programmal összefüggésben született kiadványokat, publikációkat, előadásokat (vázlatokat) stb.!

A konferencia előkészítése során nem tervezte, hogy az előadásokat kiadványban foglalja össze. A beérkezett és rendelkezésünkre bocsátott előadásokat a konferencia honlapján tesszük közzé.

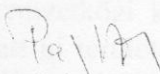
4. Mutassa be, a Program megvalósítása mennyiben felel meg az eredeti munkatervnek (ütemezés, eredmények, esetleges eltérések indokai, különös tekintettel a támogatási szerződés módosítása nélkül végrehajtottakra)!

A pályázatban megjelölt témájú nemzetközi konferencia a tervezett időpontban, helyszínen és a tervezettnél megfelelő létszámmal lezajlott. A tervtől semmilyen említésre méltó eltérés nem volt.

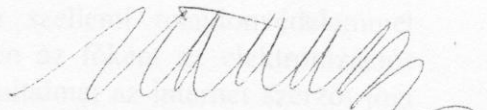
5. Amennyiben rendelkezésre áll, csatolja a Program résztvevői / célcsoportja által készített értékelést, illetve a Programmal kapcsolatban érkezett visszajelzéseket!

Nincs.

Kelt: Budapest, 2007. szeptember 24.

Szakmai felelős aláírása

Kedvezményezett (képviselőjének cégszerű) aláírása